

Економіка і управління підприємствами

УДК 378.1.014.54(477)

Кременецька Любов Володимирівна

*студентка 2 курсу магістратури фінансового факультету
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця*

Кременецкая Любовь Владимировна

*студентка 2 курса магистратуры финансового факультета
Харьковского национального экономического университета
имени Семена Кузнеця*

Kremenetska Liubov

*2nd year Student of the Master's Degree in Finance Faculty of the
Kharkiv National University of Economics named after Simon Kuznets*

**ВИБІР ПРІОРИТЕТНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА З
ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДУ Т. СААТІ
ВЫБОР ПРИОРИТЕТНОЙ СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ
ПРЕДПРИЯТИЯ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ МЕТОДА Т. СААТИ
SELECTION OF THE PRIORITY STRATEGY OF ENTERPRISE
DEVELOPMENT USING THE METHOD OF T. SAATI**

***Анотація.** У статті побудовано дерево ієрархії, що дало змогу здійснити вибір пріоритетної стратегії розвитку підприємства серед альтернатив (стратегія переходу до 2 квадранту та стратегія переходу до 7 квадранту). Виділено критерії, за якими було порівняно зазначені альтернативи. Встановлено, що пріоритетною стратегією є перехід до 7 квадранту.*

***Ключові слова:** пріоритетна стратегія розвитку, ієрархія, альтернатива, критерій, метод Т. Сааті.*

Аннотация. В статье построено дерево иерархии, что позволило осуществить выбор приоритетной стратегии развития предприятия среди альтернатив (стратегия перехода к 2 квадранту и стратегия перехода к 7 квадранту). Выделены критерии, по которым было проведено сравнение указанных альтернатив. Установлено, что приоритетной стратегией является переход к 7 квадранту.

Ключевые слова: приоритетная стратегия развития, иерархия, альтернатива, критерий, метод Т. Саати.

Summary. The article constructs a tree of the hierarchy that made it possible to select the priority strategy of enterprise development among alternatives (the strategy of transition to 2 quadrant and the strategy of transition to 7 quadrant). The criteria for comparing these alternatives are highlighted. It is established that the priority strategy is the transition to 7 quadrant.

Key words: priority development strategy, hierarchy, alternative, criterion, method T. Saati.

Постановка проблеми. Сучасна практика ведення бізнесу доводить, що економічний розвиток суб'єктів господарювання можливий лише на основі пошуку шляхів пристосування та адаптації до зовнішнього середовища, яке якісно та швидко змінюється. Світовий досвід показує, що здатність генерувати і впроваджувати стратегічні зміни є найважливішим фактором ефективного функціонування та стабільного розвитку підприємств.

Відповідно до концепцій управління стратегічними змінами для підприємства характерними є два стани: наявний та бажаний. Кожен з них можна охарактеризувати відповідним рівнем економічної безпеки. Оцінка рівня економічної безпеки бажаного стану підприємства повинна враховувати чутливість підприємства до ризиків реалізації стратегічних

змін, які було виділено у попередніх дослідженнях. Під чутливістю до ризиків розуміють еластичність результатів реалізації стратегічних змін підприємства до протидіючого впливу держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фундаментальні теоретичні, методологічні, методичні та прикладні аспекти, пов'язані з обґрунтуванням вибору стратегії підприємства представлені у працях багатьох видатних вітчизняних і зарубіжних вчених, таких як: Яртим І. А. [1], Іванов Ю. Б. [2], Портер М. [3], Томпсон А. А. [4] та ін.

Формулювання мети статті. Метою статті є розвиток теоретичних положень та практичних рекомендацій щодо вибору пріоритетної стратегії розвитку підприємства на прикладі підприємства ТОВ «Інтербуд».

Виклад основного матеріалу. Діяльність підприємств залежить від стратегії управління, яку воно обирає для свого функціонування. Тому, вибір стратегії управління є важливою задачею на підприємстві.

Для того щоб вибрати стратегію розвитку підприємства застосовано метод аналізу ієрархій Т. Сааті [5]. Цей метод допомагає у розв'язанні практичних задач на різних рівнях планування та прийняття рішень. Метод аналізу ієрархій передбачає вибір пріоритетних рішень за допомогою застосування парних порівнянь. Т. Сааті запропонував шкалу парних порівнянь елементів, завдяки використанню якої, можна представити результати оцінок у кількісному виразі (табл. 1).

Таблиця 1

Шкала відношень альтернатив

Рівень значущості	Визначення	Пояснення
1	однакова важливість	однакова важливість обидва елементи вносять однаковий вклад
3	один елемент трохи важливіший за інший	досвід дозволяє поставити один елемент трохи вище іншого
5	суттєва перевага	досвід дозволяє встановити безумовну перевагу одного над іншим
7	суттєва перевага	суттєва перевага досвід дозволяє встановити безумовну перевагу одного над іншим

9	абсолютна перевага одного елемента над іншим	очевидність переваги підтверджується більшістю
2, 4, 6, 8	проміжні значення між суміжними рівнями значущості	ситуація, коли необхідним є компромісне рішення

З табл. 1 видно, що шкала дозволяє експерту не зважати на відсутність фізичних чи об'єктивних одиниць виміру, а порівнювати альтернативи, на основі досліду та набутих знань. Основною перевагою методу є те, що він є безрозмірним і не викликає проблем при приведенні значень показників до однакових одиниць виміру [6].

Для порівняння із застосуванням методу аналізу ієрархій представлено дві альтернативні стратегії розвитку підприємства ТОВ «Інтербуд»: стратегія переходу до 2 квадранту та стратегія переходу до 7 квадранту.

На першому етапі дослідження визначено фокус ієрархії – вибір пріоритетної стратегії розвитку підприємства ТОВ «Інтербуд» (рис.1). На другому етапі виділено критерії, що впливають на вибір стратегії розвитку підприємства. До критеріїв належать: К1 – реальність виконання стратегії, К2 – можливі перспективи, К3 – позитивний вплив на результати діяльності підприємства, К4 – мінімізація впливу на результати діяльності підприємства, у разі не виконання стратегії, К5 – легкість залучення коштів.

Дерево ієрархії, що дало змогу здійснити вибір пріоритетної стратегії розвитку підприємства (рис. 1).

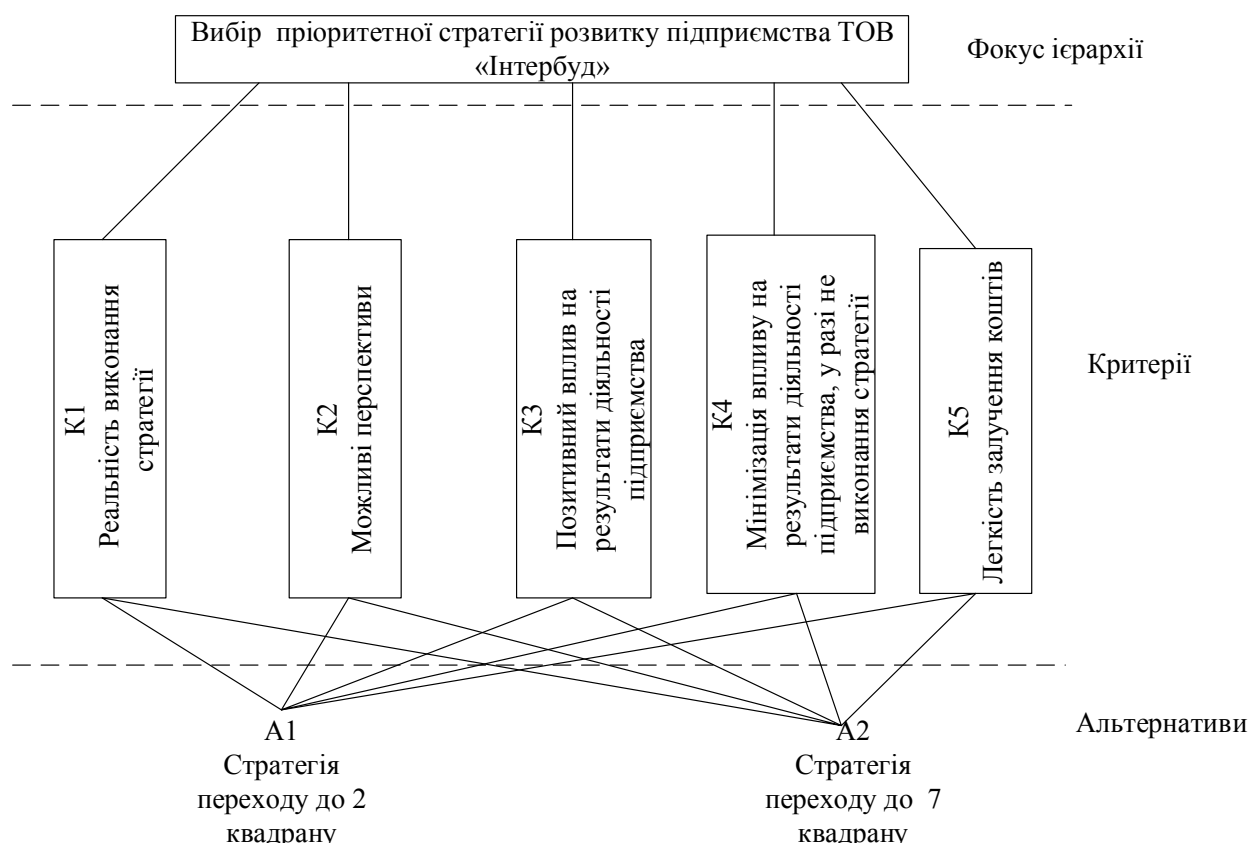

Рис. 1. Ієрархія вибору пріоритетної стратегії розвитку підприємства

Для розрахунку вектора пріоритету для кожного альтернативного методу аналізу кредиторської заборгованості підприємства використано програмне забезпечення СППР «Вибір».

В табл. 2 представлено результати першого етапу порівняння критеріїв вибору методу аналізу.

З табл. 2 видно, що найвагомішим фактором, що впливає на вибір альтернативних стратегії розвитку підприємства є К1 – реальність виконання стратегії.

Таблиця 2

Матриця попарних порівнянь факторів вибору методу аналізу

Критерій	К1	К2	К3	К4	К5	Нормований вектор пріоритетів (W1)
К1	1	5	3	2	5	0,402

K2	1/5	1	1/3	1/6	2	0,067
K3	1/3	3	1	1/3	5	0,161
K4	1/2	6	3	1	6	0,323
K5	1/5	1/2	1/5	1/6	1	0,047

На наступному етапі автором сформовано матриці попарних порівнянь альтернатив щодо критеріїв. За допомогою процедури ієрархічного синтезу визначено, яка з альтернатив стратегії розвитку підприємства має найвищий пріоритет, що дозволило отримати вектори пріоритетів альтернатив за кожним критеріїв (табл. 3).

Таблиця 3

Результуючий вектор пріоритетів альтернатив

	Стратегія переходу до 2 квадранту	Стратегія переходу до 7 квадранту
Результуючий вектор пріоритетів альтернатив	0,434	0,566

З табл. 3 видно, що найбільше значення результуючого вектору пріоритету альтернатив має стратегія переходу до 7 квадранту, а отже і є найпріоритетнішим з представлених варіантів.

Отже, за результатами здійсненого аналізу встановлено, що пріоритетною стратегією розвитку підприємства ТОВ «Інтербуд» є стратегія переходу до 7 квадранту. Вектор пріоритету стратегії переходу до 7 квадранту переважав над стратегією переходу до 2 квадранту у наступних критеріях: легкість залучення коштів та реальність виконання стратегії.

Література

1. Яртим І. А. Забезпечення економічної безпеки реалізації стратегічних змін: навч. посібник / І. А. Яртим // Комунальне господарство міст. Серія «Економічні науки», 2015. – 94 с.

2. Иванов Ю. Б. Теоретичні основи конкурентної стратегії підприємства / Ю. Б. Іванова, О. М. Тищенко. – Х. : Вид. дім "ІНЖЕК", 2006. – 384 с.
3. Портер М. Конкурентное преимущество: Как достичь высокого результата и обеспечить его устойчивость / М. Портер ; пер. с англ. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2005. – 715 с.
4. Томпсон А. А. Стратегический менеджмент: концепции и ситуации для анализа / А. А. Томпсон, А. Дж. Стрикленд ; пер. с англ. – 12-е изд. – М. : Изд. дом "Вильямс", 2006. – 928 с.
5. Саати Т. Аналитическое планирование. Организация систем/ Т. Саати, К. Кернс. – Москва: Радио и связь, 1991. – 224 с.
6. Саати Т. Принятие решений. Метод анализа иерархий / Т. Саати. – М.: Радио и связь, 1993.